

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2018. június 27.*

„Előzetes döntéshozatal – Európai uniós polgárság – 2004/38/EK irányelv – A 10. cikk (1) bekezdése – Uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya iránti kérelem – Kiállítás – Határidő – A határozat elfogadása és közlése – A hat hónapos határidő elmulasztásának következményei – A tagállamok eljárási autonómiája – A tényleges érvényesülés elve”

A C-246/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Conseil d'État (államtanács, Belgium) a Bírósághoz 2017. május 10-én érkezett, 2017. április 27-i határozatával terjesztett elő az

Ibrahima Diallo

és

az **État belge**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta tanácselnök (előadó), C.G. Fernlund, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: V. Giacobbo-Peyronnel tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. január 11-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- I. Diallo képviseletében D. Andrien avocat,
- a belga kormány képviseletében C. Pochet, M. Jacobs, L. Van den Broeck és P. Cottin, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: F. Motulsky avocat,
- a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében G. Wils és E. Montaguti, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: francia.

a főtanácsnok indítványának a 2018. március 7-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.; helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.) 10. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet az Ibrahima Diallo, guineai állampolgár és az État belge (belga állam) között folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő, amelynek tárgya e személy európai uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya iránti kérelmének elutasítása.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelv (HL L 251., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.) családtagokról szóló 2. fejezete 4. cikke (2) bekezdésének a) pontja többek között az alábbiakat írja elő:

„A tagállamok – ezen irányelv értelmében és a IV. fejezetben megállapított feltételeknek való megfelelésre is figyelemmel – törvény vagy rendelet útján a következő családtagok beutazását és tartózkodását engedélyezhetik:

- a) a családegyesítő vagy házastársa első fokú egyenes ági felmenő rokonai, amennyiben az ő eltartottjai, és a származás szerinti országban nem részesülnek megfelelő családi támogatásban.”

- 4 A 2004/38 irányelv (5) preambulumbekzdése a következőképpen szól:

„A tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás valamennyi uniós polgárt megillető jogát, ha azt a szabadság és méltóság objektív feltételei mellett gyakorolják, a családtagok számára is biztosítani kell, állampolgárságukra tekintet nélkül. [...]”

- 5 A 2004/38 irányelv 1. cikke így rendelkezik:

„Ez az irányelv megállapítja:

- a) az uniós polgárok és családtagjaik által a tagállamok területén a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog gyakorlására vonatkozó feltételeket [helyesen: a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jognak az uniós polgárok és családtagjaik által történő gyakorlására vonatkozó feltételeket];
- b) az uniós polgárok és családtagjaik huzamos tartózkodáshoz való jogát a tagállamok területén;
- c) az a) és b) pontban meghatározott jogok korlátait közrendi, közbiztonsági és közegészségi okokból.”

6 Az említett irányelv 2. cikke a következőket írja elő:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[...]

»családtag«:

a) házastárs

b) az uniós polgár élettársa, akivel egy tagállam jogszabályai alapján létrejött regisztrált élettársi kapcsolatban él, ha a fogadó tagállam jogszabályai a regisztrált élettársi kapcsolatot a házassággal egyenértékűnek tekintik, és a fogadó tagállam vonatkozó jogszabályaiban megállapított feltételekkel összhangban;

c) az uniós polgár, házastársa vagy a b) pontban meghatározott élettársa egyenes ági leszármazottai, akik 21. életévüket nem töltötték be vagy eltartottak;

d) az uniós polgár, házastársa vagy a b) pontban meghatározott élettársa eltartott egyenes ági felmenői;

3. »fogadó tagállam«: az a tagállam, ahova az uniós polgár költözik [helyesen: utazik] azért, hogy a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát gyakorolja.”

7 A 2004/38 irányelv „Kedvezményezett” címet viselő 3. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Ezt az irányelvet kell alkalmazni mindazokra az uniós polgárookra, akik olyan tagállamba költöznek [helyesen: utaznak], vagy olyan tagállamban tartózkodnak, amelynek nem állampolgárai, valamint az őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó, a 2. cikk 2. pontjában meghatározott családtagjaikra”.

8 Ugyanezen irányelv „A beutazás joga” című 5. cikk (2) bekezdésében így rendelkezik:

„Azoktól a családtagoktól, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, csak [a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról szóló, 2001. március 15-i 539/2001/EK tanácsi rendelettel (HL 2001. L 81., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 65. o.)] vagy adott esetben a nemzeti joggal összhangban kérhető beutazási vízum. Ezen irányelv alkalmazásában a 10. cikkben előírt érvényes tartózkodási kártya birtoklása mentesíti e családtagot a vízumkötelezettség alól.

A tagállamok minden eszközt biztosítanak e személyek számára a szükséges vízumok megszerzéséhez. Az ilyen vízumokat ingyenesen, a lehető legrövidebb időn belül, gyorsított eljárással kell kiadni”.

9 A 2004/38 irányelv 10. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az uniós polgár azon családtagjainak tartózkodáshoz való jogát, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, a »Tartózkodási kártya uniós polgár családtagjai számára« elnevezésű dokumentum kiállításával kell igazolni, amelyet a kérelem benyújtásának napjától számított legfeljebb hat hónapon belül kell kiadni. A tartózkodási kártya iránti kérelemről szóló igazolást azonnal ki kell állítani.

(2) A tartózkodási kártya kiállításához a tagállamok a következő dokumentumok bemutatását írják elő:

a) érvényes útlevel;

b) a családi vagy regisztrált élettársi kapcsolat fennállását tanúsító dokumentum;

- c) annak az uniós polgárnak a bejelentkezéséről szóló igazolás vagy bejelentkezési rendszer hiányában annak az uniós polgárnak a fogadó tagállamban való tartózkodásának bármely más bizonyítéka, akit kísérnek, vagy akihez csatlakoznak;
- d) a 2. cikk 2. c) és d) pontjába [helyesen: a 2. cikk (2) bekezdésének c) és d) pontjába] tartozó esetekben annak dokumentummal történő bizonyítása, hogy az ott meghatározott feltételek teljesülnek;

[...]”

A belga jog

- 10 Amint azt a kérdést előterjesztő bíróság előadja, a loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (a külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és kiutasításáról szóló, 1980. december 15-i törvény; *Moniteur belge* 1980. december 31., 14584. o.; a továbbiakban: 1980. december 15-i törvény) 42. cikkének (1) bekezdése értelmében a Belgium területén való tartózkodáshoz való jogot legkésőbb a kérelem benyújtásától számított hat hónapon belül elismerik.
- 11 Az arrêté royal du 8 octobre 1981 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (a külföldiek beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és kiutasításáról szóló, 1981. október 8-i királyi rendelet; *Moniteur belge* 1981. október 27., 13740. o.; a továbbiakban: 1981. október 8-i királyi rendelet) 52. cikke (4) bekezdésének második albekezdése értelmében ha az ezen jog elismerése iránti kérelem benyújtását követő hat hónapon belül nem kerül sor az uniós polgár családtagjának jogára vonatkozó határozat meghozatalára, az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártyát hivatalból kiállítják a számára.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 12 I. Diallo guineai állampolgár holland állampolgárságú, Belgiumban lakóhellyel rendelkező gyermeke felmenőjeként 2014. november 25-én kérelmet nyújtott be uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya iránt.
- 13 Az État belge 2015. május 22-én elutasította e kérelmet, és I. Diallót a terület elhagyására kötelezte. E határozatot I. Diallóval 2015. június 3-án közzétették.
- 14 Az I. Diallo által benyújtott kereset tárgyában eljáró Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság, Belgium) 2015. szeptember 29-i ítéletével megsemmisítette a 2015. május 22-i határozatot annak alapján, hogy indokolása hiányos.
- 15 Az illetékes belga hatóságok 2015. november 9-én egy új – a tartózkodási jog megtagadásáról és a kiutasításról rendelkező – határozatot hoztak. E határozatot I. Diallóval 2015. november 26-án közzétették. E határozatban lényegében az állt, hogy I. Diallo nem bizonyította a rendelkezésére álló határidőn belül, hogy három hónapot meghaladó tartózkodási jog illeti meg „uniós polgár családtagjának” minőségében. Közelebbről az État belge úgy ítélte meg egyrészt, hogy I. Diallo nem nyújtott be az elegendő források meglétére vonatkozó bizonyítékot, másrészt nem bizonyította hitelt érdemlően, hogy holland állampolgárságú gyermekének eltartásáról maga gondoskodik, vagy a szülői felügyeletet ténylegesen maga gyakorolja.
- 16 2015. december 11-én I. Diallo megsemmisítés iránti keresetet nyújtott be a 2015. november 9-i ítélettel szemben a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) előtt. E bíróság 2016. február 23-i ítéletével az említett keresetet elutasította.

- 17 I. Diallo 2016. március 25-én az ítélet ellen közigazgatási felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő Conseil d'État (államtanács, Belgium) előtt. Kérelmének alátámasztásául többek között azt állítja, hogy a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy a tartózkodási jog elismerése iránti kérelemre vonatkozó határozatot a kérelem benyújtásától számított hat hónapos határidőn belül kell a kérelmezővel közölni, és a belső jogot e követelménynek megfelelően kell értelmezni. Hozzáteszi, hogy az illetékes nemzeti hatóság számára az első határozat megsemmisítését követően biztosított újabb hat hónapos határidő akadályozza a 2004/38 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének hatékony érvényesülését.
- 18 Az État belge a maga részéről különösen arra hivatkozik, hogy egyetlen törvényi vagy rendeleti rendelkezés sem ír elő határidőt a tartózkodási kártya iránti kérelemre vonatkozó határozat közlésére. Álláspontja szerint az illetékes nemzeti hatóságnak a hat hónapos határidőn belül csak meg kell hoznia egy ilyen határozatot. Egyébiránt azt állítja, hogy mivel a 2004/38 irányelv nem szabályozza a 2015. szeptember 29-i megsemmisítő ítéletből eredő joghatásokat, jelesül azt, hogy milyen határidőn belül kell az illetékes nemzeti hatóságnak új határozatot hoznia az első határozat bírósági megsemmisítését követően, e kérdés a nemzeti jog alá tartozik. Úgy véli mindenesetre, hogy nem bizonyított, hogy észszerűtlen volna az első határozat bírósági megsemmisítését követően újabb hat hónapos határidő megnyílása.
- 19 Ezzel összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja mindenekelőtt, hogy a nemzeti jog csupán azt írja elő, hogy a tartózkodási jogot legkésőbb a kérelem benyújtását követő hat hónapon belül el kell ismerni, de nem pontosítja, hogy a tartózkodási jog elismerésére vonatkozó határozatot e határidőn belül közölni kell-e az érintettel. E bíróság úgy ítéli meg, hogy a nemzeti jog 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében kimondott követelményeknek megfelelő alkalmazásához annak meghatározására van szükség, hogy e rendelkezést akként kell-e értelmezni, hogy a tartózkodási jog megállapítására vonatkozó határozatot a hat hónapos határidőn belül kell meghozni és közölni.
- 20 Ezt követően a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy a 2004/38 irányelv nem szabályozza a tartózkodási kártya iránti kérelemre vonatkozó határozat megsemmisítéséhez fűződő következményeket. E bíróság közelebbről kételyeket táplál a tekintetben, hogy milyen határidő áll az illetékes nemzeti hatóság rendelkezésére a tartózkodási kártya iránti kérelem elbírálására a szóban forgó jog elismerését megtagadó első határozatának megsemmisítését követően. E tekintetben úgy ítéli meg, hogy ezen új határidő meghatározása céljából annak ismeretére van szükség, hogy a tényleges érvényesülés elvével ellentétes-e, hogy az illetékes nemzeti hatóságnak határozatának megsemmisítését követően újból rendelkezésére áll a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében meghatározott hat hónapos határidő egésze.
- 21 Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy a nemzeti ítélkezési gyakorlat szerint, figyelemmel a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében foglalt határidő jogvesztő jellegére és a megsemmisítő ítélet joghatásaira, az illetékes hatóságnak e határozat közlésétől számítva a teljes határidő a rendelkezésére áll, amellyel a kérelem elbírálására rendelkezett, és nem csak a határidő fennmaradó része nyílik meg a határozat meghozatalának időpontjában.
- 22 Végül a bíróság arra keres választ, hogy a 2004/38 irányelvvel ellentétes-e, hogy a tartózkodási kártyát automatikusan kiállítsák a kérelmező részére azért, mert az ezen irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében előírt hat hónapos határidő lejárt, még akkor is, ha e kérelmező nem teljesíti az erre való jogosultság feltételeit. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy ha bebizonyosodna, hogy a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében foglalt határidő a jelen ügyben ténylegesen lejárt, és hogy ezen irányelvvel nem ellentétes, hogy e határidő lejártának a kért kártya kibocsátására vonatkozó kötelezettség legyen a következménye, úgy az I. Diallónak tartózkodási kártya kiállítását megtagadó 2015. november 9-i határozatot jogellenesnek kellene tekinteni.

- 23 E körülmények között a Conseil d'État (államtanács) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
1. A [2004/38] irányelv [10. cikkének (1) bekezdését] úgy kell-e értelmezni, hogy azt írja elő, hogy a tartózkodáshoz való jog megállapítására vonatkozó határozatot a hat hónapos határidőn belül kell meghozni és közölni, vagy úgy, hogy az lehetővé teszi, hogy a határozatot e határidőn belül hozzák meg, de a közlése később is megtörténhet? Ha a fent hivatkozott határozat később is közölhető, azt milyen határidőn belül kell megtenni?
  2. A [2004/38] irányelv [10. cikkének (1) bekezdését] bekezdését – [annak] 5. cikkével, a [2003/86] irányelv [5. cikkének (4) bekezdésével] és az [Európai] Unió Alapjogi Chartájának 7., 20., 21. és 41. cikkével összefüggésben – úgy kell-e értelmezni és alkalmazni, hogy az ez alapján elfogadott határozatot az általa előírt hat hónapos határidőn belül csak meghozni kell, anélkül hogy bármiféle határidő vonatkozna a közlésére, és anélkül hogy a tartózkodáshoz való jogra bármilyen hatása lenne annak, ha a közlésre e határidőn túl kerül sor?
  3. Az uniós polgár családtagjának tartózkodási joga tényleges érvényesülésének biztosítása érdekében a tényleges érvényesülés elvébe ütközik-e, hogy a fent hivatkozott jogra vonatkozó határozat megsemmisítését követően a nemzeti hatóság számára ismét teljes egészében rendelkezésre áll az a hat hónapos határidő, amellyel a [2004/38] irányelv [10. cikkének (1) bekezdése] alapján rendelkezett? Igenlő válasz esetén, milyen határidővel rendelkezik még a nemzeti hatóság a szóban forgó jog elismerését megtagadó határozatának megsemmisítését követően?
  4. A [2004/38] irányelv 5., 10. és 31. cikkével – az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló [Rómában, 1950. november 4-én aláírt] egyezmény 8. és 13. cikkével, az [Alapjogi Charta] 7., 24., 41. és 47. cikkével és az [EUMSZ 21. cikkkel] összefüggésben – összeegyeztethető-e azon nemzeti ítélkezési gyakorlat és az olyan nemzeti rendelkezések, mint az 1980. december 15-i törvény 39/2. cikkének (2) bekezdése, 40., 40a, 42. és 43. cikke és az 1981. október 8-i királyi rendelet 52. cikkének (4) bekezdése, amelyek ahhoz vezetnek, hogy e rendelkezések alapján a tartózkodáshoz való jogot megtagadó határozatot megsemmisítő, a Conseil du contentieux des étrangers által hozott ítéletnek megszakító és nem felfüggesztő hatálya van a 2004/38 irányelv 10. cikkében, az 1980. december 15-i törvény 42. cikkében és az 1981. október 8-i királyi rendelet 52. cikkében előírt hat hónapos jogvesztő határidő vonatkozásában?
  5. A [2004/38] irányelv megköveteli-e, hogy a [10. cikkének (1) bekezdésében] előírt hat hónapos határidő túllépéséhez kapcsolódjon következmény, és ha igen, milyen következményt kell ahhoz kapcsolni? Ugyanezen [2004/38] irányelv megköveteli-e vagy lehetővé teszi-e, hogy e határidő túllépésének a következménye a kérelmezett tartózkodási kártya automatikus kiállítása legyen annak megállapítása nélkül, hogy a kérelmező ténylegesen megfelel az általa hivatkozott, tartózkodáshoz való jog élvezetéhez előírt feltételeknek A 2004/38 irányelv megköveteli-e, hogy a 10. cikkének (1) bekezdésében előírt hat hónapos határidő túllépéséhez kapcsolódjon következmény, és ha igen, milyen következményt kell ahhoz kapcsolni?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A Bíróság hatásköréről és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatóságáról

- 24 A belga kormány azt állítja, hogy a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a kérdést előterjesztő bíróság kérdéseinek megválaszolására, mivel az alapeljárás felperesének a helyzete nem tartozik az uniós jog hatálya alá.

- 25 E kormány előadja először is, hogy I. Diallo nem hivatkozhat a 2004/38 irányelv rendelkezésire, mivel nem „családtag” a 2004/38 irányelv 2. cikkének 2. pontja értelmében. Másodszor, az alapügyben szereplő helyzet a 2003/86 irányelv hatálya alá sem tartozik, mivel I. Diallo kizárólag uniós polgár felmenőjének minőségében kért tartózkodási kártyát. Harmadszor, a belga kormány azon az állásponton van, hogy az alapeljárás felperese számára semmilyen tartózkodási jog nem ismerhető el az EUMSZ 20. és EUMSZ 21. cikk alapján.
- 26 E tekintetben ki kell emelni, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekkel a kérdést előterjesztő bíróság a Bíróságtól a 2004/38 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének értelmezését kéri, figyelembe véve ezen irányelv, a 2003/86 irányelv, az EUM-Szerződés és az Alapjogi Charta egyéb rendelkezését.
- 27 Egyébiránt az a kérdés, hogy valamely harmadik állam állampolgára a 2003/86 irányelv és/vagy a 2004/38 irányelv hatálya alá tartozik-e, az uniós jognak, különösen a 2003/86 irányelv 4. cikkében előírt feltételeknek, valamint a 2004/38 irányelv 2. és 3. cikkének az értelmezését teszi szükségessé (lásd ebben az értelemben: 2016. szeptember 13-i CS ítélet, C-304/14, EU:C:2016:674, 22. pont; 2017. november 14-i Lounes ítélet, C-165/16, EU:C:2017:862, 44. pont).
- 28 Márpedig az EUMSZ 267. cikk értelmében a Bíróság hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára többek között az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekkel érintett szerződések, az Alapjogi Charta vagy irányelvek értelmezése tárgyában.
- 29 Amennyiben a belga kormány érvelése valójában az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatóságának vitatását célozza, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróságok által előterjesztett kérelem Bíróság általi elutasítása csak abban az esetben lehetséges, ha nyilvánvaló, hogy az uniós jog kért értelmezése nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve ha a szóban forgó probléma hipotetikus jellegű, vagy ha Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a feltett kérdésekre hasznos választ adjon (lásd ebben az értelemben különösen: 2018. február 27-i Associação Sindical dos Juízes Portugueses ítélet, C-64/16, EU:C:2018:117, 23. pont).
- 30 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kifejtette azokat az okokat, amelyek miatt a Bíróság elé terjesztett kérdések értelmezése szükséges az alapjogvita megoldásához. Az említett magyarázatokból az következik ugyanis, hogy a Bíróság e kérdésekre adandó válasza közvetlen hatással lehet I. Diallo személyes helyzetének értékelésére, és különösen arra, hogy az illetékes nemzeti hatóságok kötelesek lettek volna-e kiállítani számára az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártyát.
- 31 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezik a kérdést előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatal céljából előterjesztett kérdések megválaszolására, és e kérdéseket elfogadhatóknak kell tekinteni.

Az ügy érdeméről

Az első és a második kérdéstről

- 32 A kérdést előterjesztő bíróság az első és a második kérdésével – amelyeket együttesen célszerű megvizsgálni – lényegében azt kérdezi, hogy a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya iránt benyújtott kérelemre vonatkozó határozatot az e rendelkezésben előírt hat hónapos határidőn belül kell meghozni és közölni.

- 33 E tekintetben a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az uniós polgár azon családtagjainak tartózkodáshoz való jogát, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, a „Tartózkodási kártya uniós polgár családtagjai számára” elnevezésű dokumentum kiállításával kell igazolni, amelyet a kérelem benyújtásának napjától számított legfeljebb hat hónapon belül kell kiadni.
- 34 Így magának e rendelkezésnek a szövegéből az következik, hogy a tagállamok az uniós polgár 2004/38 irányelv 2. cikkének 2. pontja szerinti családtagjainak a kérelmük benyújtását követő legfeljebb hat hónapos határidőn belül kötelesek tartózkodási kártyát kiállítani.
- 35 Ugyanis, amint azt a főtanácsnok kiemelte indítványának 44. pontjában, „a kérelem benyújtásának napjától számított legfeljebb hat hónapon belül” megfogalmazás egyértelműen jelzi, hogy a tagállamoknak e határidőn belül kell az érintett számára kiállítaniuk az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártyát.
- 36 Márpedig a „kiállítás” 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében szereplő fogalma azt jelzi, amint arra a főtanácsnok lényegében rámutatott indítványának 45. és 46. pontjában, hogy az e rendelkezés által előírt hat hónapos határidőn belül az illetékes nemzeti hatóságoknak a kérelmet meg kell vizsgálniuk, határozatot kell hozniuk, és amennyiben a kérelmező megfelel azon feltételeknek, hogy a 2004/38 irányelv alapján tartózkodási jogot szerezzen, a tartózkodási kártyát ki kell állítaniuk e kérelmező számára.
- 37 Ezt az értelmezést egyébként, amint arra a főtanácsnok rámutatott indítványának 49. pontjában, megerősíti a Bíróság ítélkezési gyakorlata, amely szerint a 2004/38 irányelvben említett tartózkodási kártya kiállítását illetően az uniós jogalkotó az irányelv 10. cikkében lényegében azoknak a dokumentumoknak a felsorolására szorítkozott, amelyeket a kérelem benyújtásának napjától számított hat hónapon belül kiadandó tartózkodási kártya megszerzéséhez be kell mutatni (2012. szeptember 5-i Rahman és társai ítélet, C-83/11, EU:C:2012:519, 42. pont).
- 38 Következésképpen a tagállamok azon kötelezettsége, hogy az uniós polgár családtagja számára a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében előírt hat hónapos kötelező határidőn belül tartózkodási kártyát állítsanak ki, szükségszerűen feltételezi e határozatnak e határidőn belül történő meghozatalát és az érintettel való közlését.
- 39 Ugyanez vonatkozik arra is, ha az illetékes nemzeti hatóságok megtagadják az érintettől az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya kiállítását.
- 40 A 2004/38 irányelv 10. cikkével bevezetett igazgatási eljárás keretében ugyanis, amelynek célja, hogy a hat hónapos határidőn belül megvizsgálják harmadik állam polgárainak egyéni helyzetét az uniós jog rendelkezéseire tekintettel, különösen azt, hogy ezen állampolgár az ezen irányelv értelmében vett „családtag” fogalma alá tartozik-e, az illetékes nemzeti hatóságok hozhatnak mind kedvező, mind kedvezőtlen határozatot.
- 41 Ebben az összefüggésben az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya iránti kérelemre vonatkozó határozat nem közölhető más határidők szerint annak függvényében, hogy az illetékes nemzeti hatóság által hozott határozat kedvező, vagy sem.
- 42 Következésképpen ha a tartózkodási kártya iránti kérelem vizsgálatát követően az illetékes nemzeti hatóság megállapítja, hogy az e tekintetben előírt feltételek nem teljesülnek, e hatóságnak ugyanezen hat hónapos határidőn belül kell meghoznia és a kérelmezővel közölnie a tartózkodási kártya kiállítását megtagadó határozatot.

43 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első és a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya iránt benyújtott kérelemre vonatkozó határozatot az e rendelkezésben előírt hat hónapos határidőn belül kell meghozni és közölni.

Az ötödik kérdéstről

44 Ötödik kérdésével, amelyet a harmadik és a negyedik kérdést megelőzően célszerű vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2004/38 irányelvet akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely előírja az illetékes nemzeti hatóságoknak az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártyának az érintett számára hivatalból való kiállítását, amennyiben a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében foglalt hat hónapos határidő letelt, annak előzetes megállapítása nélkül, hogy az érintett ténylegesen teljesíti-e a fogadó tagállamban az uniós joggal összhangban való tartózkodás feltételeit.

45 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a 2004/38 irányelv egyetlen olyan rendelkezést sem tartalmaz, amely a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében foglalt határidő túllépésének következményeit szabályozná, így a kérdés főszabály szerint az egyes tagállamok eljárási autonómiája alá tartozik, azzal a feltétellel, hogy tiszteletben tartják a tényleges érvényesülés és az egyenértékűség elvét (lásd ebben az értelemben: 2016. március 17-i Bensada Benallal ítélet, C-161/15, EU:C:2016:175, 24. pont).

46 Ennek keretében, jóllehet az uniós joggal egyáltalán nem ellentétes az, hogy a tagállamok a hallgatóságos elfogadás vagy engedélyezés rendszerét alakítsák ki, az is szükséges továbbá, hogy e rendszerek ne sértsék az uniós jog hatékony érvényesülését.

47 E tekintetben, amint az a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdéséből következik, uniós polgár ezen irányelv 2. cikkének 2. pontja értelmében vett családtagjának tartózkodási jogát az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya kiállításával állapítják meg. E célból az említett irányelv 10. cikkének (2) bekezdése meghatározza, hogy melyek azok, a 2004/38 irányelv értelmében vett „családtag” minőséget igazoló okiratok, amelyeket e tartózkodási kártya megszerzéséhez be kell mutatni.

48 Márpedig, amint az kitűnik a Bíróság ítélezési gyakorlatából, a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdése értelmében kiállított tartózkodási kártya harmadik állam polgárának történő kiállítását úgy kell tekinteni, hogy nem jogot keletkeztető aktus, hanem egy ilyen állampolgár személyes helyzetének az uniós jogi rendelkezésekre tekintettel való megállapítását célzó aktus (lásd ebben az értelemben: 2011. július 21-i Dias ítélet, C-325/09, EU:C:2011:498, 48. pont; 2014. március 12-i O. és B. ítélet, C-456/12, EU:C:2014:135, 60. pont).

49 A tartózkodási kártyák jogot megállapító jellege azt is magában foglalja, hogy ezek az engedélyek csak az érintett korábban már létező tartózkodási jogának tanúsítására szolgálnak (2008. július 25-i Metock és társai ítélet, C-127/08, EU:C:2008:449, 52. pont; 2011. július 21-i Dias ítélet, C-325/09, EU:C:2011:498, 54. pont).

50 Következésképpen a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésével ellentétes, hogy az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártyát kiállítsák olyan harmadik állambeli állampolgár részére, aki nem teljesíti az ehhez meghatározott feltételeket.

51 Ilyen körülmények között nincs semmi akadálya, hogy valamely nemzeti szabályozás akként rendelkezzen, hogy az illetékes hatóságnak a kérelem benyújtásától számított hat hónapon keresztül tartó hallgatása a határozat elutasítását jelenti, ezzel szemben a 2004/38 irányelvnek magával a szövegével ellentétes, hogy e hallgatás az elfogadást jelentse.

- 52 A jelen ügyben mindazonáltal az következik a Bíróság rendelkezésére álló ügyiratokból, hogy a felperes nem hivatkozhat a 2004/38 irányelv 2. cikke 2. pontjának d) alpontja és a 2003/86 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett, uniós polgár „eltartott egyenes ági felmenő” minőségre, miáltal nem tekinthető az e rendelkezések értelmében vett „családtagnak” (lásd ebben az értelemben: 2012. november 8-i Iida ítélet, C-40/11, EU:C:2012:691, 54. pont).
- 53 Márpedig a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a 2004/38 irányelv a tagállamokba való beutazás, illetve az ott-tartózkodás jogát nem biztosítja a harmadik államok valamennyi állampolgára számára, csupán azok számára, akik a szabad mozgáshoz való jogát az állampolgársága szerinti tagállamon kívüli más tagállamban való letelepedés útján gyakorló uniós polgárnak az ezen irányelv 2. cikkének 2. pontja értelmében vett családtagjai (2012. november 8-i Iida ítélet, C-40/11, EU:C:2012:691, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 54 Másrészt a Bíróság előtt benyújtott ügyiratokból, valamint a belga kormány által a tárgyaláson adott pontosításokból kitűnik, hogy az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártyák kiállításának automatikus rendszerét írja elő, amelynek értelmében az illetékes hatóságnak hivatalból ki kell állítania e kártyákat a kérelmezőknek, ha a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében előírt hat hónapos határidő lejárt.
- 55 Egy ilyen rendszer, amennyiben lehetővé teszi tartózkodási kártya kiállítását olyan személy számára, aki nem teljesíti az ilyen kártya megszerzéséhez előírt feltételeket, ellentétes a 2004/38 irányelv célkitűzéseivel.
- 56 A fenti megfontolásokra tekintettel az ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2004/38 irányelvet akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely előírja az illetékes nemzeti hatóságoknak az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártyának az érintett számára hivatalból való kiállítását, amennyiben a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében foglalt határidő letelt, annak előzetes megállapítása nélkül, hogy az érintett ténylegesen teljesíti-e a fogadó tagállamban az uniós joggal összhangban való tartózkodás feltételeit.

A harmadik és a negyedik kérdéstről

- 57 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik és negyedik kérdésével, amelyeket együtt célszerű vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy az uniós jogot akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amelynek értelmében az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya kiállítását megtagadó határozat bírósági megsemmisítését követően az illetékes nemzeti hatóságnak automatikusan ismét teljes egészében rendelkezésére áll a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében megállapított hat hónapos határidő.
- 58 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a 2004/38 irányelv egyetlen rendelkezést sem tartalmaz az illetékes hatóságok által hozott, az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya kiállítását megtagadó határozat joghatásaira, többek között arra a kérdésre vonatkozóan, hogy milyen határidő áll e hatóságok rendelkezésére az ilyen megsemmisítést követően új határozat meghozatalára.
- 59 Így, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az adott területre vonatkozó uniós szabályozás hiányában az ilyen szabályok meghozatala az eljárás autonómia elve alapján az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik, azzal a feltétellel azonban, hogy e szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló jellegű belső jogi helyzetekre vonatkozókhöz képest (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jog által biztosított jogok gyakorlását (a

tényleges érvényesülés elve) (lásd ebben az értelemben különösen: 2016. március 17-i Bensada Benallal ítélet, C-161/15, EU:C:2016:175, 24. pont; 2017. december 13-i El Hassani ítélet, C-403/16, EU:C:2017:960, 26. pont).

- 60 Az alapügyben kizárólag a tényleges érvényesülés elve tiszteletben tartásának kérdése merül fel.
- 61 A kérdést előterjesztő bíróság a nemzeti ítélkezési gyakorlatra hivatkozik, amely szerint valamely közigazgatási hatóság jogvesztő határidőn belül hozott határozatának bírósági megsemmisítése automatikusan megnyitja a megsemmisítő ítélet közlésétől számítva azon határidő egészét, amely határozathozatalra e hatóság rendelkezésére állt. Tehát, ezen ítélkezési gyakorlat értelmében az illetékes nemzeti hatóságnak, eredeti határozatának megsemmisítését követően, egy újabb hat hónapos határidő állt rendelkezésére a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdése alapján, hogy elbírálja I. Diallo uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya iránti kérelmét.
- 62 Ebben az összefüggésben úgy tűnik, egy újabb hat hónapos határidőnek az illetékes nemzeti hatóság eredeti határozatának bírósági megsemmisítését követő automatikus megnyílása kivételesen nehezzé teszi az uniós polgár családtagja azon jogának gyakorlását, hogy a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdése alapján tartózkodási kártya iránti kérelmét elbírálják.
- 63 Először is, ugyanis, amint arra a jelen ítélet 40. pontja emlékeztet, a 2004/38 irányelv 10. cikkével bevezetett igazgatási eljárás célja, hogy a hat hónapos határidőn belül megvizsgálják a harmadik állam polgárainak egyéni helyzetét az uniós jog rendelkezéseire tekintettel. Közelebbről az illetékes nemzeti hatóságoknak e határidőn belül csak azt kell vizsgálniuk, hogy a harmadik állambeli állampolgár a tartózkodási kártya megszerzéséhez az említett irányelv 10. cikkének (2) bekezdésében megjelölt dokumentumok bemutatásával bizonyítani tudja-e, hogy az uniós polgár „családtagjának” a 2004/38 irányelv értelmében vett fogalma alá tartozik.
- 64 Másodszor, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy a 2004/38 irányelv célja, hogy megkönnyítse és megerősítse a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás alapvető és egyéni jogának a gyakorlását, amelyet közvetlenül az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdése biztosít az uniós polgároknak. Ezen irányelv (5) preambulumbekzdése hangsúlyozza továbbá, hogy az említett jogot – e jognak a méltóság objektív feltételei mellett történő gyakorlása lehetővé tétele érdekében – az ezen állampolgárok családtagjai számára is biztosítani kell, állampolgárságukra való tekintet nélkül (2017. november 14-i Lounes ítélet, C-165/16, EU:C:2017:862, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 65 E célkitűzés megköveteli, hogy azon, harmadik állambeli állampolgár számára, aki bizonyítja, hogy az uniós polgár „családtagjának” a 2004/38 irányelv értelmében vett fogalma alá tartozik, az e minőséget tanúsító tartózkodási kártyát állítsanak ki a lehető legrövidebb időn belül.
- 66 Egyrészt ugyanis, amint arra az Európai Bizottság lényegében rámutat, a tartózkodási kártya jogot megállapító jellege lehetővé teszi az olyan harmadik állambeli állampolgár számára, aki jogilag bizonytalan helyzetben van tartózkodásának jogszerűségét illetően, hogy tanúsítsa – amennyiben a tartózkodási jog megszerzéséhez megkövetelt alapvető feltételek teljesülnek – származékos tartózkodási jogának fennállását, megkönnyítve mind e jog gyakorlását, mind a fogadó tagállamba való beilleszkedését.
- 67 Másrészt emlékeztetni kell arra, hogy a 2004/38 irányelv 5. cikke (2) bekezdésének értelmében csak érvényes tartózkodási kártya megléte mentesíti az uniós polgár nem e tagállam állampolgárságával rendelkező családtagjait azon kötelezettség alól, hogy a tagállamok területére való beutazást lehetővé tevő vízumot szerezzenek. Amint az ezen irányelv (8) preambulumbekzdéséből következik, e mentesség célja, hogy megkönnyítse harmadik országok azon állampolgárainak a szabad mozgását, akik valamely uniós polgár családtagjai (2014. december 18-i McCarthy és társai ítélet, C-202/13, EU:C:2014:2450, 40. és 41. pont).

- 68 Tehát egy újabb hat hónapos határidőnek a tartózkodási kártya kiállítását megtagadó határozat bírósági megsemmisítését követő automatikus megnyílása aránytalannak tűnik a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdése szerinti igazgatási eljárás rendeltetésére, valamint ezen irányelv céljára tekintettel.
- 69 Következésképpen a tényleges érvényesülés elvével, valamint a 2004/38 irányelv gyorsaságra vonatkozó céljával ellentétes, hogy a nemzeti hatóságoknak automatikusan újabb hat hónapos határidő álljon rendelkezésére a tartózkodási kártya kiállítását elutasító első határozat bírósági megsemmisítését követően. E hatóságoknak olyan észszerű határidőn belül kell új határozatot hozniuk, amely semmiképpen nem lehet hosszabb a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében említett határidőnél.
- 70 A fenti megfontolásokra tekintettel a harmadik és a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az uniós jogot akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amelynek értelmében az uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya kiállítását megtagadó határozat bírósági megsemmisítését követően az illetékes nemzeti hatóságnak automatikusan ismét teljes egészében rendelkezésére áll a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében megállapított hat hónapos határidő.

A költségekről

- 71 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 10. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az európai uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya iránt benyújtott kérelemre vonatkozó határozatot az e rendelkezésben előírt hat hónapos határidőn belül kell meghozni és közölni.**
- 2) **A 2004/38 irányelvet akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amely előírja az illetékes nemzeti hatóságoknak az európai uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártyának az érintett számára hivatalból való kiállítását, amennyiben a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében foglalt határidő letelt, annak előzetes megállapítása nélkül, hogy az érintett ténylegesen teljesíti-e a fogadó tagállamban az uniós joggal összhangban való tartózkodás feltételeit.**
- 3) **Az uniós jogot akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti ítélkezési gyakorlat, mint amely az alapügy tárgyát képezi, amelynek értelmében az európai uniós polgár családtagjai számára kiállítható tartózkodási kártya kiállítását megtagadó határozat bírósági megsemmisítését követően az illetékes nemzeti hatóságnak automatikusan ismét teljes egészében rendelkezésére áll a 2004/38 irányelv 10. cikkének (1) bekezdésében megállapított hat hónapos határidő.**

Aláírások